

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด” ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับการรับรององค์กรภาคประชาชนเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชน และความคิดเห็นต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด โดยมีระเบียบวิธีการศึกษาดังต่อไปนี้

วิธีการศึกษา

1. การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง นโยบาย บทความ และรายงานการประชุม รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2. การวิจัยภาคสนาม (Field Research) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด จำนวน 75 จังหวัด

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด เฉพาะในส่วนภูมิภาค จำนวน 75 จังหวัด ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาในที่นี้หมายถึง กรรมการในคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด ๆ ละ 3 ตำแหน่ง ประกอบด้วย กรรมการและเลขานุการ (พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด) ผู้ช่วยเลขานุการ (เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด) และกรรมการ (ผู้แทนองค์กรสวัสดิการชุมชน) จำนวนทั้งหมด 309 คน ได้แก่

- พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด จำนวน 75 คน
- เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด จำนวน 75 คน

- ผู้แทนองค์กรสวัสดิการชุมชน จำนวน 159 คน (เฉพาะจังหวัดที่มีการแต่งตั้งเรียบร้อยแล้ว ณ ช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล คือ เดือนมกราคม 2553

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถาม(Questionnaire) โดยการประมวลจากแนวคิดและเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยกำหนดประเด็นคำถามเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นลักษณะคำถามปลายปิด (Closed-Ended) และคำถามปลายเปิด (Opened-Ended) เต็มค่างในช่องว่าง จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานในคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด และบทบาทหน้าที่สำคัญ

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการรับรององค์กรภาคประชาชนเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชน เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการรับรององค์กรภาคประชาชนเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชน จำนวน 32 ข้อ ประกอบด้วยความรู้ 4 ด้าน คือ การขอรับรองเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชน หลักเกณฑ์การยื่นขอรับรอง ขั้นตอนการขอรับรอง และหลักฐานการยื่นขอรับรอง เป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบใช่ - ไม่ใช่ ซึ่งในแต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน จำนวน 38 ข้อ ประกอบด้วยความคิดเห็น 3 ด้าน คือ สิทธิประโยชน์ขององค์กรสวัสดิการชุมชน บทบาทหน้าที่ของผู้แทนองค์กรสวัสดิการชุมชนในคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด และการสนับสนุนโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุน

ส่วนที่ 4 นี้เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เกณฑ์การให้คะแนนมี 5 ลักษณะ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด มีระดับคะแนน 5 คะแนน 4 คะแนน 3 คะแนน 2 คะแนน และ 1 คะแนน ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดให้กลุ่มตัวอย่างตอบอย่างอิสระ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจริง ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปทดสอบความถูกต้อง และทดสอบความเข้าใจคำถามในแบบสอบถาม ดังนี้

- การตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เป็นการหาความเที่ยงตรงของคำถามว่าสามารถวัดได้ตรงประเด็น และสามารถตรวจสอบกับแนวคิดและเอกสารทางวิชาการได้ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรายละเอียดของข้อคำถามทุกข้อ และปรับปรุงแก้ไข

- การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมกรุงเทพมหานคร และผู้ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องของแบบสอบถามและแก้ไขเพิ่มเติมข้อความในแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง แล้ววิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.9058 ซึ่งถือว่ามีค่าความเชื่อมั่นค่อนข้างสูง ดังนั้น จึงปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ก่อนนำแบบสอบถามที่มีคุณภาพไปใช้ในการศึกษาต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. จัดเตรียมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยประสานงานขอข้อมูล ประกอบด้วย ชื่อ ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ของกรรมการ (ผู้แทนองค์กรสวัสดิการชุมชน) จากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด 75 จังหวัด ด้วยการสื่อสารผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

2. ทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากโครงการปริญญาโทสาขาการบริหาร และนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถึงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทุกจังหวัด เพื่อขอให้พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดซึ่งทำหน้าที่กรรมการและเลขานุการ และเจ้าหน้าที่ของพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดซึ่งทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยให้ส่งแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์

3. จัดส่งแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ทั้งหมด โดยชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นในการศึกษาและอธิบายรายละเอียดในการตอบแบบสอบถาม เพื่อให้การตอบแบบสอบถามมีความครบถ้วนสมบูรณ์มากที่สุด

4. รวบรวมแบบสอบถามที่ส่งคืนทางไปรษณีย์ และโทรศัพท์ติดตามแบบสอบถามกรณีกลุ่มตัวอย่างไม่ได้รับแบบสอบถาม ได้จัดส่งให้ใหม่ทางไปรษณีย์ โทรสาร และ E-mail ทำให้ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 278 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.97

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้วได้ตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นจัดระเบียบข้อมูลที่ได้จัดแยกเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา แล้วนำมาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้วดำเนินการแปลผลข้อมูลผลการศึกษาเชิงพรรณนา ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติ ที (t-test) ค่าสถิติ เอฟ (F-test) และ ไคสแควร์ (Chi-Square)

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ใช้ค่าสถิติในการศึกษาเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการรับรององค์กรภาคประชาชนเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชนของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด

- การให้คะแนน ในแต่ละข้อคำถามให้เลือกตอบใช่-ไม่ใช่
ตอบถูก ให้คะแนนเท่ากับ 1
ตอบผิด ให้คะแนนเท่ากับ 0
- เกณฑ์การแบ่งระดับความรู้ แบ่ง 2 ระดับ โดยให้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) รายด้านและภาพรวมดังนี้

ระดับต่ำ คือ ได้คะแนนน้อยกว่า 35 ข้อ(คะแนน)

ระดับสูง คือ ได้คะแนนมากกว่า 35 ข้อ(คะแนน)

3. ข้อมูลความคิดเห็นต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด เป็นแบบสอบถามที่ใช้มาตรวัดแบบประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert โดยการวัดระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้ศึกษา กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนมี 5 ลักษณะดังนี้

ความเห็นด้วยมากที่สุด มีระดับคะแนน 5 คะแนน

ความเห็นด้วยมาก มีระดับคะแนน 4 คะแนน

ความเห็นด้วยปานกลาง มีระดับคะแนน 3 คะแนน

ความเห็นด้วยน้อย มีระดับคะแนน 2 คะแนน

ความเห็นด้วยน้อยที่สุด มีระดับคะแนน 1 คะแนน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนเฉลี่ย แบ่งเป็น 5 ระดับ

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยจากคะแนนที่กำหนดเป็นช่วงชั้น ดังนี้

$$\text{ช่วงชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

ซึ่งสามารถกำหนดเป็นเกณฑ์การวิเคราะห์จากคะแนนเฉลี่ย ได้ 5 ระดับ ดังนี้

ระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง ความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง ความเห็นด้วยในระดับมาก

ระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ความเห็นด้วยในระดับปานกลาง

ระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง ความเห็นด้วยในระดับน้อย

ระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง ความเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

4. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในตำแหน่ง และบทบาทหน้าที่สำคัญ กับระดับความรู้เกี่ยวกับการรับรององค์การภาคประชาชนเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชน และความคิดเห็นต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน ใช้ไคสแควร์ (Chi-Square) โดยใช้ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งเป็นค่าสัดส่วนแสดงถึงความหนักเบาของข้อสนเทศเมื่อเทียบกับจำนวนเต็ม
2. ค่าเฉลี่ยหรือมัชฌิมเลขคณิต (Mean) เป็นค่าที่บอกน้ำหนักกลางของข้อมูลทั้งหมด
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นค่าที่บอกว่าบรรดาข้อมูลทั้งหมดนั้นมีการกระจายห่างจากค่าเฉลี่ยหรือมัชฌิมเลขคณิตเพียงไร
4. ค่า t-test ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร หรือตัวแปร 2 กลุ่ม
5. ค่า F-test โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป
6. การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

การนำเสนอผลการศึกษา

นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามานำเสนอโดยวิธีการบรรยายเชิงพรรณนา ประกอบตารางแสดงข้อมูลทางสถิติ